

СТАРМАЛИ

ЛИСТ ЗА ЗБИЉАЊЕ, ШАЛЕ И Т. Д.

Година V.

У Новом Саду, 10. фебруара 1882.

Бр. 4.

„Стармали“ излази трипут месечно. Годишња цена 4 ф. — погодишња 2 ф. — на 3 месеца 1 ф. За Црну Гору и друге крајеве 0, — 5, — 2½ динара. — Власник и одговорни уредник Змај-Јован Јовановић; главни сарадник Абуказем. Издаје штампарија А. Пајевића у Новом Саду. — Рукописи се шаљу уреднику (Dr. J. Jovanović, Wien IX. Währingerstrasse 9.) — Претплата и све што се тиче администрације, штампарији А. Пајевића у Новом Саду.

Четир коња.

(Ову сам песму чуо ономад од Симе гајдаша; а човек ми се куње својим гајдама, да је није сам измислио.)

Четир коња, — ја их знам;
И на њима сребрн ам.
Четир коња вреде млада.
Баш десет иљада

* * *

Четир коња, — свилен бич:
Вози се — вић.
Кад се вози брке глади,
Зафаљује бради.

* * *

Далеко су у штали,
Ал их госа не жали.
Сад ма пркли, сад ма пукли, —
Њега су извукли.

Ево још једне.

(Ову сам онет чуо од берберских момака; певају је уз тамбуру, кад немају кога да брију.)

Првљив ора процвет'о,
Није чек'о на лето.
Да је чек'о на лето, —
Никад не би процвет'о.

Па гле, — још једна!

(Ову певају наше сеоске девојке, — кад им је срамота да плачу.)

Ево зиме, — ал нема снегова.
Божић прође, — ал нема сватова.
Момак проси, — а девојка ћути.
Рузмарин јој на прозору жути,
Отац кара. Мајка преговара:

„Ајде, ћери, своју срећу бери!“
Братац пита: „Што си поносита?“
Цура седи, у мараму гледи:

„Марамито, сама сам те ткала, —
„Како би те илебаносу дала!“
(Из збирке новијих песама, које још нигде нису штампане).

Шетња по Новом Саду.

СП.

Од неко доба не може човек у Новом Саду коракнути, а да не нагази на какав бал, игранку, „Беседу“, „пик-ник“, чупање пекарских шегрта, шокачке сватове или друго какво, томе подобно, весеље. Од толиких забава већ су ми се скоро сасвим издерале гласе-рукавице, што сам их добио приликом укопа једног господина пре седам година, те их сад на свима баловима носим — у џепу. Да сам играч могао бих за то време још који пар потрошити, а овако сам уштедио: јер док други играју у рукавицама, ја догле у ренштаурацији пијем без рукавица.

Али као год што се у друштву кадкад и калуђер ожени и као год што код нас пишу песме и они, који немају дара песничког, тако и ја, кога муза Терпсихора није ни мало даривала даром хитрине у ногама, морам кадикад да сматрам патос од дворане за живу жеравицу, те да одскачем и бегам у наоколо т. ј. да играм, а то нарочито онда, кад се нашим женскињама даде грађанско право избора, или да се новосадско-сомборски изразим: кад је „даменвал“.

Тако сам и ономад на читаоничкој забави страдао. Не мислим то, што су ме за плаћање музике онако одерали или што сам морао седети уз врата од ходница, која су се непрестано отваривала, па мене леденом лезезом хладила, те сам сутра дан, и ако иначе нисам горд човек, с укоченим вратом сокаком ишао, него је страдање моје било у томе, што су се наше

миле женскиње о мене тако отимале, као да нема на играчки и других играча осим моје *маленкости* (ова реч не долази од *малене косе*). Завидео сам онда и Бонтуу и Добранском, јер њима — с оне стране браве — тако што не може пасирати. Но ја сам опазио да је то женска *завера* против мене, и то врло опасна, особито сада кад Алиса Хертлај тумара по Боци Которској, а провидео сам да у тој завери лежи уједно и *освета* због „Стармалога“ и честог блажене успомене „*фрише фрира*“ у њему, па сад госпође наше наумише да искале срце (ал' нису *искале срце*) на мени, те наумише да ме *уморе*. Јест, јест, да ме *уморе* *игром*, кад ја њих толико *умарам мојим чланцима* у „Стармалом“. Ствар је удешена врло дипломатски. Али су ипак после и непријатељи моји (не мислим „палкелнере“) признати морали да је *победа* била на мојој страни, јер је већ и то само по себи сјајна победа, што сам ја овако скроман играч имао при „даменвалу“ све играчице за себе, док су други играчи продавали першун у рештаурацији и мене завидљивим очима преко рамена (и пуне чаше) гледали!

Но ја сам се дуго забавио око својега „ја“, око себе *самог*, те ће помислити когод да пишем „мемораре“ за „Недељни лист“, с тога се морам обазрети мало и на туђу славу, а не само сам своју славу ширити по свету, ваљда има и других славних играча осим мене.

Знам да ћете тако помислити на господина Чеду и на *његово играње* на балу берзанске шпекулације. Ја сам се као што рекох при ономадашњем „даменвалу“ изиграо, али и госп. *Чеда се изиграо*. Између мене и њега разлика је та, што се он држао *Париске моде*, па је рђаво прошао, ја сам пак увек био противник свега, што се за нас у *Паризу* кроји и бојао сам се увек мустре из Париза. Но не може му се замерити и пребацити, јер он је ипак патриотски радио: он је пустио да париске „банке“ (и њихови агенти) дођу у Србију, а не да по досадањем обичају српске банке одлазе у Париз. Ал што се он преварио у рачуну, томе није он крив, јер од мнистра се ни у већим земљама не тражи да морају положити испит *зрелости*, а само би овај био јемство за свршену рачуницу. Овако он није славан рачуницаја као *Адам Ризе*, па да не може пофалити, а друго нису ни *Адами* сви бог зна како вешти, ево и онај први *Адам* протеран је из кабинета, који се звао *рај*, и пошто је и он неке туђе *јабуке* *паклирао*, то су због њега и други невини људи до *пакла* доспели. Да ли је и Чеда од Бонтуа какву *јабуку* добио, и то јабуку која је *забрањена*, то не знамо, па за то не знамо хоће ли он у своме рају дуго благовати или ће пак морати „у зноју лица свог заслуживати хлеб и „гефроренес“ свој,“ као оно Адам, кад је са својом Елодијом морао из раја да се превезе на чамцу, или као што други историци доказују на дерељи у други крај света, у „јудољ плачевнују“, а не више „*плаћевнују*“.

Овде сад нећу више да спомињем и позивам на претплату на „Стармали“, јер је то учинио „Недељ-

ни лист“, донесав девет и по метара дугачку и прилично *зубату* песму, посвећену „дечку“ „Стармалом“ а нама нема лепше препоруке, него кад такви листови имају *зуб* на нас.

Аб.

С а т.

Анђелићев посао
Ићи ће ко сат:
Тако вели Вакит,
Тако Хакикат.

По том ће се сату
(Док бољи не нађе)
Рихтовати сунце,
(Кад треба да зађе).

По том ће се сату
Управљати сове,
И дизати тамо
Куд их тама зове.

По њему ће хукат'
Боктерова труба,
Када ваља гасит'
Огањ родољуба.

По њем' ће се владат'
Још и многа сеха;
По њем' треба да се.
Ет цетера греха.

Па иде ли већем
Овај *сатић* славни?
Питају се туркоси
(Маском православни).

Јесу л' *сату* точкови
У *сат*(ав)ском реду?
Јели већем овај сат
Поч'о своју чреду?

* * *

Још се није захук'о
— Као да се жаца,
Као да му, — (је л' Стармали?!)
На точковма јоште фали
Неколико — *зубАца*

Хјак С.

Ђука и Шука.

Ђука. А зашто наше трговачке породице не хтедоше да дођу на играчку трговачке омладине, што је ради *болујукних* чланова јој приређена?

Шука. Е па баш за то! Ко је још видео да се за *болеснике* приређују балови! — *Магарски и...* нири су здрави!

Аб.

Закон за „кибице“!

§. 1. Као кибиц при картању има се онај сматрати, који се о туђем трошку забавља и прекраћује време и ужива у туђој љутини, коју игра изазива.

§. 2. „Кибиц“ сме бити само онај, који званичном сведоџбом докаже, да већ нема шта више да изгуби.

§. 3. Како су кибици обично бадавације и рђави играчи, то закон о слободи заната нема за њих употребе.

§. 4. Кибици су дужни уљудно се обући. За време вршења свога заната не смеју пушати смрдљива дувана нити аустријске цигаре.

§. 5. Кибици морају бити рђави анатоми, те н. пр. држати *језик за зубе*; што више виде, тим више морају ћутати. За време играња морају играчима додати ватре за цигару, цигаре играчима нудити или наручивати; исто тако и пића. Дужан је даље сваки кибиц имати пред собом пуну чашу, како би је играч у забуну могао испити. Ако која карта падне на земљу, он ју је дужан подићи и очистити.

§. 6. Ако који кибиц примети да когод у игри вара, то је званично обвезан да се у онај пар накашље; с тога кибици, који имају хроничан или магарећи кашаљ, морају се док кашаљ траје свога позива одрећи.

§. 7. Ако играч који у забуну умакне и заборави платити што је имао, онда су кибици обвезани платити само за карте.

Из законика разних држава и народа
склопио **ШИШМИШ.**

П о д е р а н о.

Ономад су, на сред Беча
Подерану нашли банку;
Сви се чуде: „Ко би јоште
Данас деро иљадарку!“

Не чуд'те се, људи божи;
То ту бива више реди;
Подерало с' онде штошта,
Што још много више вреди.

ж.

Катедрална бубнуотека.

(из разних предела)

Људи, који се роде глуви, могу живети сто година, — и умру — па ни онда не науче говорити.

Станковићу, ви седите код прозора, одакле се види сат. Кад избије дванаест сати, кажите ми, јер данас морам мало раније да завршим.

Видите, господо, земља се наша окреће, а ви је не видите.

Математика је тешка наука. Та то ви знате као и ја.

Од Шекспира до данас проћи ће још хиљаду година, — и такав се родити неће.

А шта ту треба доказивати, — питајте само Краљевића Марка, — не марим, питајте и самог Душана: је ли он био Србин.

Шајковићу, — како ли се зовете, — ви чујем да читате неки „Стармали“, — но, па јестели за то што паметнији од мене?

Ја сам некима још синоћ казао, шта је моја намера била. Казао сам и за што нисам био верифициран на сабору. Казао сам шта мене руководи. — Али сада да пређемо на што паметније.

Рибе највише једу људи, који посте; а једу их и калуђери.

Та ви немате појма ни о вишем чему, а како би вам ја могао ову маленкост доказати!!!

Има у историји много, врло много владалаца, који ни дан данашњи не знају за што су убијени.

Још сам нешто хтео да почнем данас, — али то ћу свршити сутра.

И где невоље. — све то мора да дозна **Стармали.**

Збркане новости.

Чедо *Мијатовић* сретно се вратио из Париза у Београд . . . где му је приређен веома свечан дочек и примљен је с великом радошћу и одушевљењем; Мађарски уметник *Мункачи* стигао је у Будапешту . . . пошто је претрпео велико кораблекрушеније са генералном Унијом. — Руски ђенерал *Скобелев* — пробавио је веселе дане у Карловцима . . . *Аца зуб* кад је наздрављао усво је у чашу воде место вина! — У боју код *Леденица* . . . било је врло весело и играло се до зоре; ономад беху неки сватови у *Сентомашу* . . . један је погинуо а 30 рањеника однесени су у Котор. — Брошура „*Поздрав Анђелићу*“ препоручује овоме . . . да састави ново министарство; кнезу *Милану* саветују са свију страна . . . да растера своју околину и да се измири са саборском већином, која је гласала за другог.

Аб.

У Ш Т И П Ц И.

△ У београдском позоришту давали су недавно комад: „Тражи се Васпитач“; — богме сад га можете тражити, кад га нисте хтели претплатом потпомаћи, док га је г. Бакић издавао!

⊖ Даклем српска влада није наишла на правог Мојсија, који ће је провести у земљу објетовану! Овај њихов Мојсије и сам изјављује, да је некомпетентан.

⊙ Мађарске новине веле да је у Кикинди ухваћен неки „руски емисар“ Костић, друге веле Кристић треће Ристић, а четврте Крстић — молим је ли то све један или су њих четворица, или је какав Чивутин, па мења имена? Или су ти новинарски извештачи мало непоуздани?

§ Они који су лане у Београду викали Бонтуу „Браво!“ — наслутили су му — браву.

□ Господо министри београдски! Ако не можете Србији вратити изгубљених 30 милијона франака, а оно бар вратите митрополита Мисарила, њега хвала богу још није бонтуов крах покосио!

× Авђелић благодари богу, што је сниспослао Бонтуово банкротство и Мојсијеву инкомпетенцију, те је сад он мало миран од „Стармалога“ и других напаста овога света.

? Пролеће се приближује, чисто ми већ миришу пароброди на Дунаву и чисто ми се чини да сам већ угануо ногу на повосадској ћуприји.

☞ Наше трговачке породице, које не хтедохе да дођу на игранку трговачке омладине, у корист „болничке задруге“, брзо поправише своју погрешку, те дођоше у великом броју на мађарски инцирски бал.

⇒ Кад наше народно позориште селећи се из Новог Сада најми кола од Чивутина код живог Србина подузетника (који је мимогред буди речено на акцијама позоришног здања штетовао, осим тога поклоне друштву у оделу и оружју чинио), онда ми питамо: каква је то позоришна игра? весела или жалосна?

⊕ Прота Бранковић читајући речи старог филозофа: „Гноти сеаутон!“ („Познај самога себе!“) вели: богме су ти стари мудраци људима тешке задатке постављали: ја бога ми чисто не могу сам себе да познам.

† Неки астрономи измишљавају нов телескоп („далекоглед“), којим ће се догледати даљина сазива српског сабора.

Аб.

П у с л и ц е.

Мило нам је што су наше врсне Новосаткиње, тако лепо испратиле позоришну дружину, приредивши јој свечан *шк-шк*. (Многи са стране питају нас: које су госпоје дале *шк*, а које *шк*.)

За што Egyetértés и друге новине најрадије спомињу име херцеговачког јунака Метка Старјевића? — Одговор. За то, јер се још није родио.

Ја сам мислио да ће *окупиција* наша бити бар у каквој великој *кади*. А гле сад, она спала на „*Корито*.“

У Бечу се убио један пекар, само зато што су му лопови украли ордене. За то је најбоље да се човек и не навикне на такве ствари, без којих му после живот ништа не вреди.

Једној девојци нарастао курјук на лицу, — и то баш на врх носа, — и то баш у Пешти.

„Турски Народ“ грди Перу Сегединца, вели, да изгледа као неки Буњевац. — Е гле, зар већ ни Буњевци нису више у гноди!

Која и Моја.

Која. Јеси л' чуо шта је ново у нашем селу?
Моја. Та чујем да попа купи милостињу на рипиде, као да немамо прече потребе — ено каква нам је капела, но то му је девета брига!

Која. А јеси л' чуо да наш попа не иде више у биргуз?

Моја. Е, то ми је врло мило, тако и треба свештеник да се влада . . .

Која. Да, да, не иде више у биргуз, ал' је биргуз направио код своје куће, одакле граја никад и не избива!

Моја. Хо, човече, па то је још горе!

У Ф—у Халефусинаминазиковски.

Шта је најбоље.

Најбоље је Бечким и Пештанским новинама никако и не угађати, јер оне се сада налазе у такој умној трзавици, да им ни најбољи нишанџија не би могао жеље попрефити.

На пример: Оне једнако режс на Црну Гору, јер веле да није довољно јак кордон ставила дуж своје границе, према немирним пределима.

А те исте новине, у то исто време искачу из коже од љутине, што Србија сме и помислити да стави (не цео кордон већ само) мало *кора* дуж границе, према Босни. — — — А то значи: „крив си ако овако радиш, крив ако онако радиш. Јер мени се тако хоће, да ми будеш крив!“

Ћира. Ако архимандрит Н: постане владиком, — ја ти кажем, — то има смисла.

Спира. А каква смисла то има, волео бих ја да знам.

Ћира. Јер нико неће знати тако добро *поштити*, као он.

Спири. Клањам ти се разлогу.

Ћира. До сада се већ деветнаест особа убило, све због злосретног Бонтуа.

Спира. Можда је српски министар финансије за то и отишао у Париз.

Ћира. За што?

Спира. Да им представи, како је то лудо, због такве багатсле убијати се.

Ћира. „Нестер Лојд“ зна и то, да су Руси наручили у Лондону 9000 кила Хинина,

Спира. Уф! 9,000 кила Хинина! Та то је кадро не само да излечи, него још и да проузрокује многе грознице.

„Слоге ради.“

У беломе Београду
(Блистао му увек блист:)
Ту је био, све до скоро
Један ваљан, стручан лист.

Добру вољу, зрелу мис'о
Ту си мог'о увек наћ';
Лист је био непартајан,
А звао се „*Васпитач*.“

Грејала га чиста љубав
Васколиком роду свом;
Грејала је она нега,
А он *друге* греј'о ном.

Ужив'о сам гледајући
Какво с' семе овде сади.
И тај лист је мор'о престат,
К'о што веле: „*Слоге ради*.“

Хај, ми знамо да се слога,
Нама доста ретко јави,
Ал кад с' јави, тад бар хоће,
Да нам што год лепо — смлави.

Слого, слого, на *том* послу
Ти од требе ниси била!
Јер *то исто*, *исто тако*
И неслога б' учинила.

А. Х.*)

*) Ову смо песму примили, јер по потпису и по *тону*, нагађамо ко нам је послао. А ми са наше стране, молимо слогу, да се ненађе увређена; надајући се и желећи, да се она у новом листу „Учитељу“ покаже у сазидателнијем лепшем и трајнијем облику. И у то име поздрављамо нов лист „Учитељ.“ Ур.

Чупави чланци.

IX.

Данас баш не зна човек куд ће пре што да *баци*. Или ће да *баци* три-четир крајцаре за какав (гут)-морген — или (гутн)абенд-блат, па да чита, како „разбојници“ падају као киша (а расту као трава).

Или ће да *баци* уздисај тамо, где тога и тако доста има, — али ништа не помаже.

Или ће да *баци* поглед горе на небо, па да пита: Је-ли још жива вечита правда? а ако је већ умрла или у пензију стављена, ко је на њено место *наименован*?

Или ће да *баци* рукавицу берлинском конгресу у (слепе) очи, што није умео од онако лепог теста да умеси тако стање, од кога сад не би јевропски мир добио колику (и то још *колику колику*).

Или ће да *баци* сву бригу за леђа, па да каже куд пукло да пукло! Знао сам ја да ће то изићи на то! Да, да, давно сам ја већ рекао:

„*Мој Амиле, добра бити неће*“.

А по чему сам ја то нагађао? — Можда по томе, што сам опажао на свему, што се год са *Добро* (Д) почиње, неке кобне знаке. На пример:

Дунав, та слободна река, остаде целе зиме гола, нага, без јапунцета, — још су јој без невоље код Новог Сада и појас (ћуприју) скинули.

Дуван, од којег се све скупље цигаре праве (и кваре), почео је од неко доба ђаволски да смрди.

Депутације (шокачке), спале су на то, да извлаче из блата туђе параде.

Дрвени филозофи, падају у недоумленије, хтели би још који три да забоду у болесну ногу, — али још не знају како да почну.

Даљ, хвата грозница (кад се сети, колико је изелица на њега зинуло).

Дувне су у губитку. Истина, још не губе надежде али губе ђаке.

Диспозициони фонд. стење и јечи (Нагомилало се одвише пијавица, па не зна како да се неких отресе).

Друмови нови, (у Босни) пожелели Турака, — али Турци отишли у хајдуке.

Добошари, већ и они куну многе егзекуције јер се боје да ће им од непрестана добовања отпасти руке. (Боље би било да се добош провали).

Дукати, дигли се па премисљају, где би се најсигурније, за неко време притајили.

Дипломација, ушепртљила као пок. поп Максим по цркви (кад је знао, да јесте неко вечерње, ал није знао какав ће светац бити сутра).

Делегације, њима се раскламтали шрофови логике, па су заборавиле питати Хуз-Цигања, — хоћу рећи гр. Андрашију каква је то „банда“ и „баталион солдати“, који је до сада прогутао толике милијуне, — а сад му треба (ради боља апетита) мало *ајвара* који не кошта више од 8 милијуна форината!

И т. д. — и т. д.

Даклем ето и сами видите, да се од неко доба све што се год са *Добро* (Д) почиње, налази у неком

мргодном расположењу — (чему ни ја, ни ви драги читаоци, ниемо ни мало криви).

Елем ја сам онда сам почео бивати пророком, кад сам рекао: „Мој Алија, добро бити неће.“

А и какво ми је то добро, кад се човек заплете у таку игру, у којој је зло изгубити, — а ко зна, можда још горе — добити.

Но када већ човек не остане код куће, код своје жене и деце, него оде у кафану, на чашу *тега* (с румом), а ту загази у опасан фарбл, онда је покојни браца Ст. Ћ. умео у по игре да устане, па да каже: „Нећу више да се играм!“ — А зашто? — „Јер има толико много кибџера“. (То би рекао, па би отишао, и ако не кући, а оно бар у другу кафану, где је мање кибџера. Ал кад је као солидан човек отишао кући, онда се у јутру најмање кајао).

Д-хе! Сад тек видим да сам и сам застранио. Ја сам се у улози пророка тако „код куће“ осећао. Па би требало ту улогу и да продужим. А то је и дужност сваког лојалног грађанина, да каже што мисли, и што му се претсказује.

Даклем чујте! Мени се претсказује — — — а јао! — —

„Шта ти је?!“ (питате ме ви).

Боцнула ме зоља. Баш у језик.

„Каква зоља?“

Зоља, у виду старе латинске пословице која вели: *Nemo Propheta in Patria.*

„А шта то значи?“

То значи: ко хоће да буде пророк у свом отачастеу тај мора бити — нем. (Што *látom нем. látom* што акаром *немакаром*, што *tudom нем. tudom*, — што „*Egyetértés*“ и *нем. ир*, и т. д.) — За то ћу и ја моја поштована и непоштована (има их од разне феле) прорицања да продужим *немуштил* језиком, шат ме и тако разуму они, који су имали прилике и неприлике, да се у том језику извезбају.

Питања — у ветар.

За што бечка „Преса“ о министру Лешјанину није и пре говорила, да је „Полуристићевац“, — него сад тек кад је пао?

*

Хоће-ли још који министар тако бити „полуристићевац“ (или сасвим Ристићевац), ако се случајно спотакне и падне.

*

Колико водених чланака могу написати јевропске новине из оне чаше воде, коју је Скобољев попио, кад је нешто наздравио?

*

Зашто наши стари солгабирови и нови жандари гоне хајку на „Панславене“, (које не могу ухватити, — јер их нема), — а не вијају лопове, (које би могли ухватити, — јер их и сувише има.)

*

Снива-ли кад год Анђелић покојнога владику Војновића, (да му бар у сну захвали, што је својом напрасном смрћу трећи избор онемогућио.)

*

Ако су Милан Грозни и Јован Турконосни два крила Анђелићева, како тек морају изгледати они, који су му реп?

*

За што Милетића и сада не затворе, — кад ни сада није крив?

*

Мислили Бизмарк (за сваки случај) оно што не мисли, или мисли оно, што други о њему мисле да мисли?

*

Хоће-ли браћа Хрвати увидети (али скоро, — јер после може бити касно) да једанпут један није два?

*

Кад нова драма „Пера Сегединац“ донесе народном позоришту у две претставе 900 ф. — сме-ли таку драму „Турски Народ“ пропустити, а да је не нагрди?

*

У каквом се *состојанију* налазе они предели нове Аустрије, који нису у додиру и дослуху са *Стојаном*?

Срећни догађаји.

Министар Чеда успео је у Паризу толико, да се неће на јавност износити цепен нотипбух Бонтуов, у коме је забележено, куд су отишли они милијуни, о којима у редовним протоколима нема рачуна.

У Пешту је срећно стигла она Мункачијева слика, која учи, како треба Пилати да перу руке, кад једаред већ доцкан буде.

Аца З. се срећно опростио оног *бандурма* (пљосна-те глисте), који га је већ давно мучио, — и велику му грижу у преву проузроковао (особито кад је пио млека). Тога бандурма метуо је брудер Јаша у спиритус, и може се видети у 5. броју „Нед. Листа“ (у форми неке песме).

При претресању куће г. Томе Милића у Кикинди није се нашло ништа, што се тако жељно тражило. Само се нашло неколико у буцаку сакривених *омладинаца* (стари оmlадинских календара), — и ти се сада срећно званично читају.

Салајев је предлог у Пешти срећно пропао, иначе би брудер Јаша морао платити сто фр. штрафа, ако неће, да му се фирма зове „*Vasárnapi Ujság*“.

Прва ракета.

Изишла је ово дана једна књижица, на којој наслов нише да је „Поздрав“ Герману.

Та је књижица с почетка тако лаким, ведрим стилем писана, да ја у први ма помисли: ово је из пера једног познатог и увек напредног народног борца.

Ево један уломак из те књижице:

И зар није то детињарија била, трубити на сва уста, да Срби имају неограничено право избора патријара, и да им до сада нико то право крњио није. „Али“ — сад долази мудрост — „то је право само милост државе; ако се постигне потпуна сугласност, држава увјек задржава себи право, изабрану неповољну особу одбити, ако се не постигне сугласност, те ако само један глас створи у сабору ту несугласност, онда држава себи право задржава ону милост узкратити, и патријарха именовати, који је при избору добио један глас. Држава ће се истина већ унапријед постарати да њезин кандидат — био он администратор од владе постављени или небио, добије бар један глас; ал право избора остаје српском народу ипак неокрњено.“

„Чико! А што ми ниси са вашара донио колача?“ „Е синко! умро колачар.“ Тако се са малом дјецом говори.

Пријатељи искренности, макар како тугаљив био положај, треба отворено да кажу оно, што им је на срцу. Угарска је влада требала достојно угарске државе поступити, те српском народу отворено од прилике овако изјавити: „Чујте нас Срби, браћо по невољи! Ваша нам је аутономија додијала, Ваш црквени сабор баш нам је кост у грлу. Ви са Вашом аутономијом и Вашим сабором створисте државу у држави.*) Особито нам је мрзко Ваше до сада неоспорно право избора патријарха; овај је душа синода, који епископе бира, и тако ми нисмо сигурни, да ће Ваши црквени чланице бити свагда лојални грађани угарске државе. Они зависе од патријарха, а овај је морално обвезан већини сабора, која га је бирала, а већина сабора исто тако као и већина српског народа нама није пријазна, као што ни ми народу нисмо. Нека буде крај свему тому. Ми смо то наумили, и то бити мора, било то Вама по вољи или не било. Ми смо могли Вас обмањивати па Вас пустити, да се играте сабора, непотврђујући ништа, што Ви закључите; ми смо Вам могли и ту радост оставити, да бирате патријарха а ми да га због виших државних интереса или сасвим без мотивирања одбијемо, све дотле, докле неспадне књига на једно слово. Тада тог јединог или морате бирати или нама припустити, да га бирамо. Ми смо могли још и даље ићи, па из догађаја од године 1842. када су већина и мањина сабора молили државну власт, да „изнимно за онај један случај“ именује митрополита, изводити закључак, да је изнимно за један само случај то исто, што и свагда и за вјечита времена (логичност закључка очевидна је) — ми смо могли, да би мањина за нашег кандидата гласајућа што већа испала, преко нашег комесара пресију на Ваше саборске посланике чинити, дајућ сваком поједином сјајне понуде, и апелујућ на његову лојалност — али ми сва та мајушна средства презиремо, него Вама нашу постојану вољу и тврду намјеру откривамо, како сједује: „С разлога тога, што је стомак

*) Ваљда није баш тако! У.

(конституција) угарске државе тако слаб, да бодљива и шљунковита јела, као што су Ваше саборисање и избор патријарха никако сварити неможе, те ју одмах грчеви спадају, када их прогутати покуша — ми овим једанпут за свагда све те и онако излишне ствари укидамо — а за извршење ове наше одлуке има се побринути кр. комесар и заповедник тврђаве Петроварадинске.“

— — — Дабогме да би то биле речи јасне, одважне и искрене, које би далеко боље доликовале једној европској држави, него познати поступак њен.

Јел-те да је то добро казано!

Е, али то је само мамак, да безазлени читаоци радије пођу за безименим писцем на — танак лед.

Ви дакле, браћо, ову књижицу не морате куповати. 1., Зато, јер ћете је и бадава добити, 2., зато, јер оно што је у њој истине, то вам је ево „Стармали“ извадио и приказао.

А оно друго је бљутава месојеђна шала. Н. пр. Да Герман „има поштене намере“, да у њега „има црквене ревности“, да је он по осећању „прави син српског народа“, да висока влада „међу наши епископи није могла бољи избор учинити“ да „православном хришћанину мора сваки фунгирајући епископ бити по вољи као патријарх“ итд.

Напоследак безимени писац учи наименованог митрополита, како да се влада, „а да се ни најмање не огрешо о своја досадашња стара црквено политична начела“, и вели ако он послуша безименца, онда ће Герман доживити још и то „чудо, да ће његови противници, да ће народ листом на ње ову страну прећи.“

Ово је прва ракета неке средње странке, — која ни мало није подобна да народу очи завара. Ми остајемо при томе, ко се год оваким начином народу на крчаку попне, тај никад не доби љубав народа. Иначе збогом јавни морале, збогом карактери, — који сте још једини у стању да нас спасете.

Наше је тврдо уверење, да ћемо пре или после дочекати руку судбине, ма у ком облику, а она ће љуто казнити недела, која се не могу опростити.

Стара опомена списатељима.

Још у старо доба
Римљани су знали,
Зашт' су перо писаће
„Каламус“ом звали.

Јест', перо је за то
„Каламус“ом звано,
Списатељи да се сете
На — *Каламитете*.

Армалист.

Пургаторијум.

Кад је газда Бартулу дошло до умирања, он поручи доктору да се више не труди к њему, јер и сам види да му се не може помоћи. Него онда, ради душевне утехе, позове фра Иву из клоштера, да му он коју паметну рекне. Фра Иво дође, и поче му овако говорити: „Е мој

газда Бартуле, теби је жао умрити. А ти и не знаш како је било на оном свиту. Зато сам ти и дошао, да ти придочим све красоте рајске свитлости. Али пре тога морам ти описати *пургаторијум* —“

Уђе му у реч газда Бартул. Махну руком и рече: Немојте се трудити, фра Иво, мени је и доктор већ *присисиво пургаторијум*, — али као што видите, није ми ни то помогло.

Б у б н у о т е к а,

(Прештампано из Београдских „Срп. Новина“ бр 19. 1882.)

ЗАХВАЛНИЦА

На дан моје славе 7 ов. мес. из разних места, 10 милион пријатеља, честитали су ми празник денешама а двојица поштом, а у месту лично су ме походили око 170 особа и то чланови свију струка, представници оvd. пароброд-станице и жељезничке пруге, извесни комисари, министар грађевине, први трговци оvd. вароши, главније занације, и из просветне струке, свештенство, професори и учитељи тако, да су ме неки и сутра дан походили и изјавили ми своја усрдна честитања и изказали ми најлепше жеље за напредак мог положаја и бољу будућност моју и моје породице.

Као скорашњи грађанин овде тронут и изненађен овим многобројним и срдачним жељама и симпатијама, а отликовавши толиким поштовањем поред моје моралне обвезе, овим путем свима и овде и на страни изјављујем моју дубоку захвалност с том искреном жељом, да и они дочекају своје славе здраво и весело и да им се све правичне жеље испуне 10. јануара 1882 г. у Смедереву

Н. МИЉКОВИЋ
управник царинарнице

Кад су томе господину тако миле честитке и одликовања, ево му прати и „Стармали“ свој орден
ЗА МЕРИТЕ:

да се може и тиме пред светом похвалити. (Нас не кошта ништа, па што не би човеку ту радост учинили.)

Новије књиге.

Послате Уредништву на приказ.

Ћумручки закони и записи. I. део: Закон о устројству ыумрука. — Закон о наплаћивању калдрмине. — Уредба о скеларини. — Правила ыумручке службе. По одобрењу господина министра финансије. Уређује и издаје Алекса Миловановић. Београд 1881 штампано у штампарији задруге штампарских раденика (Обилићев венац). Цена 3 динара.

Нови листови.

(које уредништво добија у замену.)

Здравље. Лекарске поуке народу. На Цетињу. Уре-

ђује Др. Милан Јовановић-Батут. Излази двапут месечно
Цена 4 фр. годишње.

Српкиња. Поучан и забаван лист за наше женскиње у Панчеву. Излази двапут месечно. Цена за Аустро-Угарску годишње 3 фр. За Србију и друге земље 7 динара. Издаје и уређује Јован Поповић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

„ЗДРАВЉЕ“

лекарске поуке народу.

Уређује др. М. Јовановић-Батут.

Излази на Цетињу два пута у месецу. Стаје за Црну Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину 4 флор. годишње. За Србију и друге крајеве 10 динара или франка. Претплату примају за Црну Гору уредник, за Аустро-Угарску П. Рамадановић у Котору, за Србију књижара В. Валожиха у Биограду, а осим тога и сви други наши књижари.

Од ове године изашла су два броја.

Садржај 1. броја: У очи нове године. — Бушено ухо — Утрс. — Сјечена рана. — Постеља. — Рњица или шкрб — Доношче. — Календар „Здравља.“ — Ситнице. — Ковчежић: Лекарски одговори и савјети. Лекарска питања. Кореспонденција. Читајте.

Садржај 2. броја: По крви и млијеку. — Прве погрешке. — Дјечије играчке. — Риба. — Кашаљ. — Болесниково надање. — Од зрака до мрака. — Неки лијекови. — Ковчежић: Лекарски одговори и савјети. Лекарска питања. Кореспонденција. Читајте.

2—3.

ОГЛАСИ.

Кућа са празним плацем у Ст. Пазови бр. 26

на лепом месту, зидана од тврдога материјала, са више соба, кујном, магазином, шталом, баштом, продаје се из слободне руке под врло пробитачним условима за купце. Упитати ваља власницу куће г. Катарину Вујевић; у Н. Саду у кући г. Елисавете Брановачке, или у Старој Пазови код гг. Пауновића и Јанковића.

КАСЕ

по најновијој америкањској
системи

сигурне од ватре и харе
из фабрике

ФЕЛИКСА БЛАЖИЧЕКА

У БЕЧУ

у солидарности и каквоћи израде не уступају ни једној до сада познатој фабрици ау цени знатно јефтиније. — Наручбине прима и одправља госп. Ђорђе Миличевић, трговац у Бечу, Lazenhof, код кога се могу мустре видети и цене сазнати.

3—35